

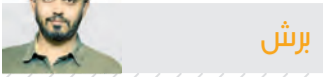
پرونده‌ای درباره فیلم «عرق سرد» که مدعی دفاع از حقوق زنان است گل به خودی…

اسیما و **سینما** / **معین عارفی** | «عرق سرد» دومین ساخته سینمایی سهیل بیرقی در کارنامه هنری‌اش یک گام رو به عقب است. هم در فرم و هم در مسئله. در مسئله آزار دهنده‌تر. فیلم بدبهیات تکنیکی را رعایت نمی‌کند، آدم‌های قصه‌اش را نمی‌سازد و اما ادعا دارد و تظاهر. بیشتر شبیه به یک بیانیه ایدئولوژیک است تا یک فیلم سینمایی! از آن فیلم‌هایی که حتی ارزش نقدی جدی هم ندارند و نوشتن در مورد ضعف‌هایشان سخت است و آزاردهنده.

چند نمای اولیه فیلم از حریم خصوصی بازیگر نقش افروز در رختکن شروع می‌شود، نماهایی از انگشتان پا! حسب زدن روی خالکوبی‌ها و بعد لباس پوشیدن تا به رختکن تیم می‌رسیم. نماهای اولیه چه می‌خواهد بگوید و برای فیلم چه بسازد؟ آیا کارگردان اینجا می‌خواهد بگوید افروز زانگی و حریم شخصی‌اش را به جبر باید بپوشاند تا وارد جمع شود، این شروع با حرف فیلم که ادعای فیلمساز که به رسمیت شناختن حقوق زن فارغ از جنسیت است در تضاد نیست وقتی خود چنین نگاه جنسی به زن دارا!

افروز کسه کاپیتان تیم است از همه بی‌نظم‌تر است در رختکن، دیرتر از همه آمده، هیچ ارتباط جدی به‌عنوان کاپیتان با دیگر بازیکنان نمی‌گیرد، اما درعین حال مشغول ارتباط گیری با فالوئرهای اینستاگرامش است! کاپیتانی می‌نمی‌بینیم! سرپرست تیم رهبر رقصه‌های دختر فیلم‌های هالیوودی است با یک ماسک مذهبی، انگار تیم را برای رقص آماده می‌کند تا یک بازی مهم بین‌المللی! فقط تفاوتش در اینجا بیان دیالوگ‌هایی از لزوم پوشاندن مو و نماهایی از فسوت کردن در هوا می‌بینیم! چه می‌خواهد

اگر دومی است چرا کارگردان دلش می‌خواهد این‌قدر افروز را تنها بگذارد، ببخشید حتی افروز هم به فکر خودش نیست و ما این را نه می‌فهمیم

برش

فیلم‌نه موفق‌به‌ساختن‌شخصیت‌افروز می‌شود و نه هم راه‌کردن‌ما یا مسئله‌اش. شخصیت‌ها همه در ظاهر می‌مانند و در خدمت تظاهر فیلمباز. اگر چند دیالوگ بیانیه مانسد را از فیلم بگیریم، فیلم تقریباً هیچ چیز برای عرضه ندارد و از این نظر یک پیسرفت بزرگ برای سازنده‌اش است

از یک روانی در ذهن ما می‌سازد و تصویری که در سکانس بعد مدفون می‌شود و تمام! به اولین سکانس استودیو می‌رسیم، فوق‌العاده کمیک و مضحک کلام مجری تلویزیونی به این بدی است، آن هم مجری که هر شب برنامه ثابت دارد و طبق ادعای دیالوگ‌های فیلم مجری سرشناسی است.کارگردان به‌عمد می‌خواهد او بد باشد، می‌خواهد خنده بگیرد از تماشاگر؟ توجیه‌اش چیست؟ آن سکانس اولیه و این سکانس از شوهر برای ما چه می‌سازد، به‌نیمه‌های فیلم نزدیک می‌شویم و هنوز مسئله گم است. آن سرپرست تیم، تیم را رها کرده و او نیز مانده است، برای کمک به افروز؟ در سکانس‌های ادامه فیلم هم به غیر از دو به هم زنی و ایجاد بدبینی کاری نمی‌کند، چرا؟ با افروز مشکل شخصی دارد؟ نمی‌دانیم، وکیل افروز را داریم که دوستدار تظاهر است حتی شده اگر پای بی‌بی‌سی و صدای آمریکا را وسط بکشد! او هم مرخص مشخص نیست! دفاع از حقوق زن یا خوش رقصی برای خودنمایی!

گزارش

بررسی فیلم «عرق سرد» از نگاه یک مشاور خانواده و یک خانم ورزشکار زندگی مشترک یا زندگی حرفه‌ای؟!‌

میدان زندگی، همه آن را طالب نیستند و امور منزل، اولویت اولشان نیست، بلکه از همسری، دنبال همکاری هستند که این موضوع در حرفه‌های ورزشی و هنری، زیاد رخ می‌دهد. آن‌ها آثار این موضوع را یا خواسته‌اند یا پذیرفته‌اند و هیچ شکایتی هم ندارند.
حیثی ادامه می‌دهد: اینکه خانمی با هدف زندگی مشترک با مردی ازدواج کند و بعد گرایش حرفه‌ای پیدا کند، یعنی وقتی وارد زندگی مشترک شده، یک ورزشکار ساده بوده و الآن می‌خواهد این ورزش را به صورت حرفه‌ای دنبال کند در حالی که مزاحم زندگی‌اش است، بدون استئنا زندگی‌ها را ملتهب می‌کند چون زندگی مشترک، کارکردهایی دارد و فعالیت‌های حرفه‌ای، کارکردهای دیگری که این‌ها همسو با یکدیگر نیستند، بلکه برخی می‌گویند که هر دو هنرمند هستیم یا هر دو ورزشکاریم و از زندگی در کنار هم لذت می‌بریم، این سخنان یا از گروه آگاه و آشنا به مسائل هستند و یا به علت پذیرش شرایط، وانمود می‌کنند که مسئله‌ای وجود ندارد.

و یا بیان اینکه زنانی که زندگی حرفه‌ای دارند در مورد فرزندانری با چالش‌های جدی مواجه می‌شوند، خاطر نشان می‌کند: کودک تا دو سال از نظر روانی به آغوش مستمر مادر نیاز دارد و اگر در این مدت مادر به صورت مستمر در کنار فرزند نباشد، برای فرزند مشکلات عاطفی ایجاد می‌شود، بنابراین شاهد دو نقش متعارض با هم هستیم، تأکید می‌کنم که منظورم از این حرف،

سیما و **سینما** / **زهره کهنندل**: «عرق سرده» فیلمی به کارگردانی و نویسندگی سهیل بیرقی و تهیه‌کنندگی مهدی دوری محصول سال ۱۳۹۶ است. این فیلم با تأسی از ماجرای واقعی ممنوع‌الخروج شدن کاپیتان تیم ملی فوتبال زنان ایران توسط همسرش که در آستانه برگزاری جام ملت‌های آسیا سال ۲۰۱۵ اتفاق افتاد و درنهایت نیلوفر اردلان با مجوز دادستان از کشور خارج شد، ساخته شده است. این فیلم قصه زندگی افروز اردستانی، بازیکن تیم ملی فوتبال بانوان را روایت می‌کند که به دلیل مشکلات خانوادگی، شوهرش او را ممنوع‌الخروج کرده و مانع از حضور او در فینال بازی‌های آسیایی می‌شود. این فیلم که در سی و ششمین جشنواره فیلم فجر برای اولین بار اکران شد، در گیشه چندان موفق بوده و در هفته سوم اکرانش هنوز به مرز یک میلیارد تومان فروش هم نرسیده است.

در این گزارش، قرار نیست درباره ساختار و تکنیک ساخت این فیلم (که در جای خود بااهمیت است) سخنی گفته شود، بلکه نکات‌های جامعه‌شناسی به محتوای قصه داستان باشیم؛ اینکه آیا حق افروز توسط همسرش، یاسر که خود مجری شناخته شده تلویزیون است، ضایع شده است؟ آیا افروز می‌توانست مدیریت بهتر و انعطاف بیشتری در زندگی مشترکش داشته باشد؟ آیا مرد می‌تواند به دلیل مشکلات شخصی و خانوادگی، این حق را از تیم ملی بگیرد که یک بازیکن اصلی را از ترکیب کنار بگذارد؟ این حق را می‌توان به مرد داد که چنین تصمیمی بگیرد؟

دکت‌حمید حبیبی، روان‌شناس و مشاور خانواده در این باره به خبرنگار ما می‌گوید: دو موضوع وجود دارد؛ یکی اینکه زن فارغ از زندگی حرفه‌ای اش، در بیان مقاصد و اهدافش تبیین درستی در زمان ازدواج نکرده باشد و با همسرش وارد چالش می‌شود. زمانی که زن در انتخاب و تبیین برنامه‌ها درست عمل نکرده باشد در زندگی مشترک، دچار این چالش‌ها می‌شود، اما بخش دوم این است که اگر زن، همسرش را برمیتاب گرایش حرفه‌ای‌اش انتخاب کرده و تبیین درست و کاملی هم نداشته است درواقع به او شرح داده که قرار است به ورزش به شکلی حرفه‌ای بپردازد و این موضوع چه آثاری در زندگی مشترکشان دارد و مرد هم با آگاهی از این مسائل، با او ازدواج کرده است و نه از سر احساسات و شور جوانی.

الزاماً مرد مقصر نیست

این روان‌شناس معتقد است: مردانی هستند که از

هنر زندگی

سیما و سینما

پنجشنبه ۲۶ مهر ۱۳۹۷

۸ صفر ۱۴۴۰ | ۱۸ اکتبر ۲۰۱۸ | سال سی و یکم | شماره ۹ | ۸۸۰

یادداشت

«عرق سرد» روی پیشانی سینما

آرش شفاعی: حرفی را که آخر یادداشت می‌خواهم بزنم، همین اول می‌گویم: «عرق‌سرد» فیلم خوبی نیست، بلکه شاید بشود گفت اصلاً سینما نیست، بازسازی یک داستان اتفاق افتاده در بیرون است با کمترین تلاش برای ساختن جهانی درون متنی با استفاده از دخالت در روایت آدم‌هایی که ما به ازای

بیرونی دراند.

یک داستان داریم که درعالم واقع اتفاق افتاده است، یک مرد که مجری یک برنامه تلویزیونی است (که از عوامل اقتدارزایی نظیر مردانگی، شهرت و جاذبه بهره‌مند است) همسرش را که یک بازیگر مشهور فوتسال است (و به واسطه زن بودن در یک نظام زن ستیز باید به اقتدار مردانه گردن نهد، اما ازسوی دیگر او هم مشهور و محبوب است؛ پس رقیب همسرش هم هست) ممنوع‌الخروج می‌کند.

این روایت اصلی داستان فیلم هم هست، کارگردان هم سعی کرده است همه پیش زمینه‌های ذهنی معمول و دوگانه‌هایی را که معمولاً به ذهن می‌رسد، در فیلم ایجاد کند؛ دوگانه زن- مرد و مفاهیمی که حول و حوش آن ساخته می‌شود: مردسالاری، زن ستیزی، ستاره سالاری، اقتدار جنسیتی و… هیچ فرارویی از این مفاهیم که احتمالاً باید در کلاس‌های جامعه‌شناسی تدریس شوند، در این متن هنری نیست. انگار وظیفهٔ کارگردان این بوده است که از روی جزوهٔ درسی یک استاد جامعه‌شناسی در دهه ۷۰ فیلم بسازد. اشتباه نکنید؛ مسئله من با فیلم این نیست که کارگردان از نظرات و مفاهیم جامعه‌شناسان بهره برده است، مسئله من با فیلم این است که کارگردان چرا از محدودهٔ این مفاهیم عبور نکرده و به روایت داستانی ویژه خود دست نیافته است.

مجری تلویزیون و خانم مسئول در فدراسیون، یک سوپه و یک جانبه در فیلم نشان داده می‌شوند، همه کارهایش خیانت آمیز، چندانس اور و دراستای تفکر مردسالارانه‌ای است که فیلم قرار است آن را محکوم کند. تنها روایتی که اجازه بروز و ظهور پیدا می‌کند، روایت «افروز» با بازی باران کوثری است.

دوربین همه جا به دنبال اوست، اوست که خودش را در همه جا به همه ثابت می‌کند، دیگران به دنبال او می‌دوند، در زمین فوتبال، در رفاقت، در زناشویی و در روابط اجتماعی اما آخر از همه اوست که همیشه زخمی‌است چراکه زن است و زن در یک نظام مردسالار همیشه زخمی‌قانون و روابط اجتماعی است. همه حرف فیلم همین است. این حرف را می‌شد در یک ربع هم گفت، نیازی به این همه کرمشه و اشارات و استعارات جنسی هم نبود.

بعد از اینکه فیلم این حرفش را زد، دیگر دستش خالی است؛ چرا؟ چون کارگردان دست خود را بسته است. یک شخصیت در داستان دارد، بقیه همه سایه‌هایی از یک شخصیت‌اند.

نویسنده و کارگردان هم هیچ نقشه‌ای برای شکستن این بن بست مفهومی در داستانش ندارد. بـرای همین به سـاده دلانه‌ترین و

دم‌دست‌ترین شیوه، فیلمش را به پیش می‌برد، تکرار همان حرفه‌های قبل خودش بدون تمهیدی برای غافلگیر کردن مخاطب، ایجاد یک نقطه عطف تازه و شکستن ذهنیت بیننده نسبت به داستانی که از پیش برایش آشناست.

شاید اگر سهیل بیرقی جسارت تغییر ژانر فیلم را در میانه آن داشت، شاید اگر می‌توانست به شخصیت‌های دیگر داستان (یاسر، خانم نوری و دوست افروز) اجازه می‌داد، می‌توانست در بلندتری در داستان داشته باشند و اگر به جای ایجاد و پررنگ کردن تقابل‌های مفهومی، به پررنگ کردن ابهامات داستان و کنش و واکنش‌های شخصیت‌ها می‌پرداخت، فیلم‌با این بازی‌های خوب و ریتم قابل دفاع، چنین ناامیدکننده از آب در نمی‌آمد.

همچنانکه در ابتدای این نوشته گفتم، بیرقی نتوانسته است جهانی درون متنی در این فیلم بیافریند. جهانی که برپایه کنش و واکنش شخصیت‌ها، شخصیت‌منحصر باشد. فرد انسان و منطقروایی خاص این داستان آفریده شده است. جهانی که در آن مجری تلویزیون را فقط با کلیشه‌هایی از پیش تعیین شده چون «مرد» مشهور، جذاب/ مقدر» نشاناسیم، بلکه او اجازه داشته باشد چهره‌ای از خود ارائه دهد که وجهی تازه از شخصیتش را نشان دهد؛ وجهی تازه که فـصلی تازه را در داستان ایجاد می‌کند. در جهان درون متن «عرق سرد» فراروی چندانبا کلیشه‌های جدا جدا یک بازسازی بی‌دلیل از کلیشه‌های ذهنی خود از جهان را دوباره روی پرده سینما بینیم؟

^[1] «عرق‌سرد» فیلم خوبی نیست، بلکه شاید بشود گفت اصلاً سینما نیست، بازسازی یک داستان اتفاق افتاده در بیرون است با کمترین تلاش برای ساختن جهانی درون متنی با استفاده از دخالت در روایت آدم‌هایی که ما به ازای

^[2] «عرق‌سرد» فیلم خوبی نیست، بلکه شاید بشود گفت اصلاً سینما نیست، بازسازی یک داستان اتفاق افتاده در بیرون است با کمترین تلاش برای ساختن جهانی درون متنی با استفاده از دخالت در روایت آدم‌هایی که ما به ازای

